

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1946-1947.

SÉANCE DU 26 JUIN 1947.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner la proposition de loi tendant à élever le Tribunal de première instance de Bruges à la première classe.

(Voir le n° 43 (session de 1946-1947) du Sénat.)

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1946-1947.

VERGADERING VAN 26 JUNI 1947.

Verslag uit naam van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het wetsvoorstel strekkend tot verheffing van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge tot de eerste klasse.

(Zie n^r 43 (zitting 1946-1947) van de Senaat.)

Présents : M. ROLIN, président; Mme CISELET, MM. DELMOTTE, DERBAIX, D'HONDT, FONTEYNE, GUINOTTE, LAGAE, MACHTENS, MAZEREEL, RONSE, SIRONVAL, Mme SPAAK, MM. VERBAET et VAN ROOSBROECK, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a été appelée à examiner la proposition de loi de MM. Ancot et consorts, tendant à élever le Tribunal de première instance de Bruges à la première classe.

Il en a déjà été question il y a quelques années. En effet, dans l'Exposé des Motifs du projet de loi relatif à l'organisation judiciaire — loi du 27 juillet 1938 — le Ministre de la Justice de l'époque, M. du Bus de Warnaffe, disait : « Dans la pensée du Gouvernement, ce projet aurait dû comprendre une disposition élevant le Tribunal de Bruges à la première classe. La situation du Trésor ne permet pas de réaliser cette mesure qui devra être remise à plus tard. »

D'autre part, la Chambre est saisie d'une proposition de loi de MM. De

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie heeft het wetsvoorstel van de h. Ancot cs., tot verheffing van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge tot de eerste klasse, onderzocht.

Hierover was al enkele jaren geleden spraak. In de Memorie van toelichting bij het wetsontwerp betreffende de rechterlijke organisatie — wet van 27 Juli 1938 — verklaarde namelijk de toenmalige Minister van Justitie, de h. du Bus de Warnaffe, dat het ontwerp in de geest van de Regering een bepaling zou hebben moeten inhouden tot verheffing van de Rechtbank te Brugge tot de eerste klasse, maar dat de toestand van de Schatkist de verwezenlijking daarvan niet toeliet en dat ze tot later moest uitgesteld worden.

Verder heeft de Kamer een wetsvoorstel ontvangen van de h. De Grijse

Grijse et consorts portant revision de la classification des Tribunaux de première instance.

C'est cette idée que votre rapporteur avait retenue.

En effet, plutôt que d'élever tantôt l'un, tantôt l'autre tribunal à une classe supérieure, suivant les opportunités et les circonstances, il y aurait lieu d'adopter une règle fixe, comme c'est le cas en ce qui concerne les Justices de paix et, dans un autre ordre d'idées, la fixation du nombre de notaires par canton.

Cette règle ce serait le nombre de justiciables, c'est-à-dire la population de l'arrondissement. Personne ne contestera que l'activité des Tribunaux est, en général, en rapport avec le nombre d'habitants.

Comme le dit très bien, Monsieur le député De Grijse, « Aux termes de l'article 2 de la loi du 25 novembre 1889, modifié par celle du 3 mai 1912, les Justices de paix sont, selon la population des cantons, réparties en quatre classes. Cette répartition est revue périodiquement par arrêté royal.

« Pareil système est souple et équitable. Il se conforme à l'évolution démographique en tenant compte de la densité de la population qui, à son tour, détermine le degré d'activité du Tribunal de Justice de paix. »

Plutôt que de persister en des errements désuets, il y aurait lieu de l'étendre aux Tribunaux de première instance, en prévoyant que les tableaux, indiquant la population des arrondissements judiciaires et la classification des tribunaux, seraient publiés tous les trois ans, avant le 30 juin, les modifications éventuelles prenant cours le 1er janvier suivant. Cette disposition est à prévoir pour des motifs d'ordre budgétaire.

cs. tot herziening van de indeling der rechtbanken van eerste aanleg.

Het is deze gedachte, die uw verslaggever had aangehouden.

Immers, in plaats van nu eens deze dan weer gene rechtbank tot een hogere klasse te verheffen, al naar de wenselijkheid en de omstandigheden, ware het beter een vaste regel aan te nemen, zoals dit het geval is met betrekking tot de vrederechten, en in een ander verband, met de vaststelling van het aantal notarissen per kanton.

Deze regel zou bepaald worden door het aantal rechtsonderhorigen, d.w.z. de bevolking van het arrondissement. Niemand zal betwisten, dat het werk van de rechtbanken, door de band, in verhouding staat tot het aantal inwoners.

Zoals de h. volksvertegenwoordiger De Grijse het zeer goed zegt, « Zijn de vrederechten, op grond van art. 2 van de wet van 25 November 1889, gewijzigd bij de wet van 3 Mei 1912, al naar de kantonbevolking, ingedeeld in vier klassen, welke indeling op gezette tijden herzien wordt bij koninklijk besluit.

« Een dergelijk systeem, zo zegt hij, is soepel en billijk; het stemt overeen met de demografische ontwikkeling en houdt rekening met de bevolkingsdichtheid, welke op haar beurt de graad van bedrijvigheid van het vrederecht bepaalt. »

In plaats van te blijven volharden in verouderde gewoonten, zou dat stelsel moeten uitgebreid worden tot de rechtbanken van eerste aanleg, met de bepaling, dat de tabellen over de bevolking van de rechterlijke arrondissementen en de indeling van de rechtbanken om de drie jaar zouden bekend gemaakt worden vóór de 30ste Juni, en dat eventuele wijzigingen zouden ingaan op 1 Januari daaropvolgend. Deze bepaling moet opgenomen worden uit begrotingsoverwegingen.

Le système actuellement en vigueur, qui prétend cristalliser une situation en réalité mouvante, manque totalement de logique. Certains arrondissements voient décroître leur population, d'autres, surtout dans les régions en plein développement économique et industriel, tel le Limbourg, voient le nombre de leurs justiciables grossir rapidement.

L'honorable M. Ancot dans les développements de sa proposition, nous donne une idée de l'importance de l'accroissement saisonnier de la population pour l'arrondissement de Bruges à cause des nombreuses communes du littoral situées dans cette région : 449.773 pour 1945 ; 668.206 pour 1946. Il faut donc une norme de classification souple, permettant d'épouser ces différentes variations, à moins d'aboutir à cette conséquence illogique, devoir des justices de paix d'un arrondissement passer à une classe supérieure, alors que le Tribunal de première instance de celui-ci demeurera figé dans la catégorie où il aura été placé une fois pour toutes.

Voici à ce sujet, un exemple frappant de la nécessité de pareille réforme.

La proposition de loi qui vous est soumise propose donc l'accession du Tribunal de Bruges à la première classe. Or, l'arrondissement de Bruges compte plus de 360.000 justiciables, alors que l'arrondissement de Termonde en compte 434.000 soit 70.000 de plus et celui de Courtrai environ 40.000 de plus. Ces deux derniers arrondissements ont une population supérieure à celui de Mons dont le Tribunal de première instance est de première classe.

En logique, il semble que rien ne puisse être objecté contre la classification des Tribunaux de première instance sur la base du nombre de *justiciables*.

Het thans bestaande stelsel, dat een toestand wil vastleggen die feitelijk steeds verandert, is geheel en al logisch. Sommige arrondissementen zien hun bevolking afnemen, andere, vooral in streken die economisch en industrieel volop aan het ontwikkelen zijn, zoals Limburg, zien het aantal van hun rechtsonderhorigen snel toenemen.

De geachte h. Ancot geeft ons in de toelichting bij zijn voorstel een beeld van de toeneming der seizoenbevolking in het arrondissement Brugge, wegens het grote aantal kustgemeenten in die streek : 449.773 in 1945 ; 668.206 in 1946. Er moet dus een norm bepaald worden voor een soepele indeling, op grond waarvan in deze verschillende schommelingen kan voorzien worden, tenzij het uitloopt op dit onlogisch gevolg, dat vrederechten van een bepaald arrondissement naar een hogere klasse overgaan, terwijl de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement vastgeankerd blijft in de categorie, waarin het eens en voor altijd is geplaatst.

Hier volgt een treffend voorbeeld van de noodzakelijkheid van een dergelijke hervorming.

In het ingediende wetsvoorstel wordt dus voorgesteld, de rechtbank te Brugge tot de eerste klasse te laten overgaan. Het arrondissement Brugge nu telt meer dan 360.000 rechtsonderhorigen, terwijl het arrondissement Dendermonde er 434.000 telt, dit is 70.000 meer, en het arrondissement Kortrijk heeft er ongeveer 40.000 meer. De twee laatstgenoemde arrondissementen hebben een grotere bevolking dan het arrondissement Bergen, welks rechtbank van eerste aanleg in de eerste klasse is ingedeeld.

Logisch gesproken schijnt er niets te kunnen aangevoerd worden tegen de indeling van de rechtbanken van eerste aanleg op grond van het aantal *rechtsonderhorigen*.

Les tribunaux des arrondissements comptant 175.000 habitants et plus seraient de deuxième classe.

L'annexe donne le résultat du classement d'après la proposition de la Commission.

La réforme se chiffrerait pour le pays tout entier par une dépense assez minime.

Mais il ne faut pas perdre de vue que l'activité judiciaire procure au Trésor des ressources importantes. Celles-ci pourraient être accrues par une adaptation du taux des amendes. Les chiffres de base sont en vertu de la loi du 27 décembre 1928 affectés du coefficient 7, étant augmentés de 60 décimes. Ce coefficient correspond à celui de la dévaluation de 1926 et ne répond plus à la situation monétaire actuelle.

De cette façon, il y aurait moyen d'appliquer à la classification des tribunaux de première instance un système équitable, cohérent et souple, sans qu'il doive finalement en coûter aux finances de l'Etat.

Mais nous plaçant maintenant à un autre point de vue et examinant le montant des droits d'enregistrement perçus en matière civile pour tous les arrondissements judiciaires du pays, Termonde vient 5e, Courtrai 6e et Bruges 7e. Et pour les amendes prononcées en matière pénale, majorées des 60 décimes et des transactions en matières pénales, Termonde se place 2e, Courtrai 4e et Bruges 8e.

Tout cela prouve l'importance de ces trois arrondissements judiciaires.

Votre Commission tout en étant d'accord avec son rapporteur sur l'utilité que présenterait l'adoption des règles précitées fixant les critères d'une classification, estime que c'est au

De rechtbanken van de arrondissementen met 175.000 inwoners en meer zouden tot de tweede klasse behoren.

Bijlage geeft de uitslag aan van de indeling volgens het voorstel van de Commissie.

De hervorming zal voor het gehele land slechts een geringe uitgave meebrengen.

Maar er mag niet uit het oog verloren worden, dat de werkzaamheden van de gerechten aan de Schatkist grote inkomsten verschaffen. Deze zouden nog kunnen vermeerderd worden door een aanpassing van het bedrag der geldboeten. De basiscijfers zijn krachtens de wet van 27 December 1928 vermenigvuldigd met de coëfficiënt 7, daar ze verhoogd zijn met 60 decimes. Deze coëfficiënt stemt overeen met die van de muntontwaarding van 1926 en beantwoordt niet meer aan de tegenwoordige muntverhoudingen.

Aldus zou er een middel bestaan om op de indeling van de rechtbanken van eerste aanleg, een billijk, samenhangend en lenig stelsel toe te passen, zonder dat het op de duur ten koste moet gaan van de Rijksfinanciën.

Doch als wij ons nu op een ander standpunt plaatsen en het bedrag van de registratierechten onderzoeken, dat in burgerlijke zaken geïnd is voor alle rechterlijke arrondissementen van het land, komt Dendermonde op de vijfde, Kortrijk op de zesde en Brugge op de zevende plaats. En voor de geldboeten in strafrechtelijke zaken staat Dendermonde op de tweede, Kortrijk op de vierde en Brugge op de achtste plaats.

Dit alles toont het belang aan van deze drie rechterlijke arrondissementen.

Uw Commissie is het eens met haar verslaggever, over het nut van de aanneming van bepaalde regelen tot vaststelling van criteria voor indeling, doch is tevens van oordeel dat de

Ministre de prendre l'initiative d'un reclassement général des tribunaux de première instance, retient en faveur de la proposition initiale l'importance particulière que revêt le rapport de Bruges à l'époque des vacances, et décide à l'unanimité moins 2 voix d'adopter la proposition de loi de MM. Ancot et consorts tendant à élever le tribunal de première instance de Bruges à la première classe.

Elle demande à la Haute Assemblée d'en faire de même.

Le rapport est adopté à l'unanimité des membres présents.

Le Président,
H. ROLIN.

Le Rapporteur,
J. VAN ROOSBROECK.

Minister het initiatief behoort te nemen van een algemene herklassering van de rechtbanken van eerste aanleg, wijst ten gunste van het aanhankelijke voorstel op het bijzonder belang van het rechtsgebied Brugge ten tijde van de vacaties, en besluit eenparig min twee stemmen tot aanneming van het wetsvoorstel van de h. Ancot cs. tot verheffing van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge tot de eerste klasse.

Zij vraagt aan de Hoge Vergadering eveneens het voorstel aan te nemen.

Het verslag werd door de aanwezige leden eenparig goedgekeurd.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

De Verslaggever,
J. VAN ROOSBROECK.

ANNEXE

Tableau de la population par arrondissement judiciaire avec la classification actuelle et celle d'après l'amendement de la Commission.

N ^o d'ordre	Arrondissement	Population	Classification actuelle	Nouvelle classification
1	Bruxelles	1.225.250	1	1
2	Anvers	767.600	1	1
3	Charleroi	550.500	1	1
4	Liège	535.190	1	1
5	Gand	529.300	1	1
6	Termonde	433.800	2	1
7	Courtrai	401.050	2	4
8	Mons	400.150	1	1
9	Bruges	364.500	2	1
10	Louvain	313.800	2	2
11	Malines	246.300	2	2
12	Audenarde	243.900	2	2
13	Turnhout	241.800	3	2
14	Tournai	235.300	2	2
15	Verviers	231.180	2	2
16	Hasselt	226.950	2	2
17	Tongres	215.950	2	2
18	Namur	209.000	2	2
19	Nivelles	177.600	2	2
20	Ypres	143.800	3	3
21	Huy	141.900	3	3
22	Dinant	140.500	2	3
23	Furnes	90.780	3	3
24	Arlon	84.500	2	3
25	Neufchâteau	64.000	3	3
26	Marche	59.000	3	3

N. B. — Ce tableau montre bien l'illogisme et l'incohérence du système actuel. Ainsi, le tribunal de Turnhout, qui dessert un arrondissement de 241.800 habitants, est de 3e classe, mais celui d'Arlon, dont le ressort a 84.500 habitants, soit un peu plus du tiers, est de 2e classe.

	1 ^{re} classe	2 ^e classe	3 ^e classe
La classification actuelle se décompose comme suit :	6	14	6
D'après l'amendement, elle serait de	9	10	7

BIJLAGE

Tabel van de bevolking per rechterlijk arrondissement met de tegenwoordige indeling en met die welke voortvloeit uit het amendement van de Commissie.

Volg-nummer	Arrondissement	Bevolking	Huidige indeling	Nieuwe indeling
1	Brussel	1.225.250	1	1
2	Antwerpen	767.600	1	1
3	Charleroi	550.500	1	1
4	Luik	535.190	1	1
5	Gent	529.300	1	1
6	Dendermonde	433.800	2	1
7	Kortrijk	401.050	2	1
8	Bergen	400.150	1	1
9	Brugge	364.500	2	1
10	Leuven	313.800	2	2
11	Mechelen	246.300	2	2
12	Oudenaarde	243.900	2	2
13	Turnhout	241.800	3	2
14	Doornik	235.300	2	2
15	Verviers	231.180	2	2
16	Hasselt	226.950	2	2
17	Tongeren	215.950	2	2
18	Namen	209.000	2	2
19	Nijvel	177.600	2	2
20	Leper	143.800	3	3
21	Hoei	141.900	3	3
22	Dinant	140.500	2	3
23	Veurne	90.780	3	3
24	Aarlen	84.500	2	3
25	Neufchâteau	64.000	3	3
26	Marche	59.000	3	3

N. B. — Deze tabel toont goed het onlogische en onsaamenhangende aan van de huidige regeling. Aldus behoort de Rechtbank van Turnhout, die instaat voor een arrondissement met 241.800 inwoners, tot de derde klasse, maar die van Aarlen, waarvan het gebied 84.500 inwoners telt, zijnde iets meer dan $1/3$, tot de tweede klasse.

	1 ^e klasse	2 ^e klasse	3 ^e klasse
De huidige indeling doet zich voor als volgt :	6	44	6
Volgens het amendement zou ze er als volgt uitzien :	9	10	7